Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
ATHANASIOS RANTOS
föredraget den 27 april 2023 [1]

Mål C-45/22

HK
mot
Service fédéral des Pensions (SFP)

(begäran om förhandsavgörande från tribunal du travail francophone de Bruxelles (Franskspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel, (Belgien)))

”Begäran om förhandsavgörande – Samordning av de sociala trygghetssystemen – Förordning (EG) nr 883/2004 – Artikel 55.1 a – Sammanträffande av förmåner av annat slag – Delning av beloppen för förmånen eller förmånerna eller andra inkomster, så som de har beaktats, på antalet förmåner – Begreppet 'beloppen så som de har beaktats' – Iakttagande av särdragen i de nationella lagstiftningarna om social trygghet – Person som uppbär flera ålders- och efterlevandepensioner som betalas ut av olika medlemsstater – Tillämpning av nationella bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner – Metoder för beräkning av efterlevandepensionens storlek”

I. Inledning

1. Syftet med förordning (EG) nr 883/2004 [2] är, såsom framgår av skälen 1 och 45 i denna förordning, att samordna medlemsstaternas nationella system för social trygghet för att garantera att rätten till fri rörlighet för personer kan utövas effektivt och därmed att bidra till att förbättra levnadsstandarden och arbetsvillkoren för personer som rör sig inom unionen.

2. Förordningen syftar därför bland annat till att begränsa räckvidden av nationella bestämmelser om förhindrande av sammanträffande i fråga om ålders- och efterlevandepension som innebär att en förmån som en försäkringstagare kan erhålla i en medlemsstat minskas på grund av att han eller hon erhåller en förmån i en annan medlemsstat. [3] I artikel 55.1 a i denna förordning föreskrivs således att om det är en förutsättning för uppbärandet av förmåner av annat slag eller annan inkomst att de bestämmelser om förhindrande av sammanträffande som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning ska tillämpas på två eller flera oberoende förmåner, ska de behöriga institutionerna dela beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten så som de har beaktats med det antal förmåner som omfattas av dessa bestämmelser.

[1] Originalspråk: franska.

[2] Europaparlamentets och rådets förordning av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1 och rättelse i EUT L 200, 2004, s. 1).

[3] Se förslag till avgörande av generaladvokaten Bot i målet kommissionen/Malte (C-12/14, EU:C:2015:755, punkt 1).

3. Hur ska begreppet ”beloppen så som de har beaktats” i den mening som avses i denna bestämmelse tolkas? Är det, närmare bestämt, det sammanlagda beloppet av de aktuella förmånerna som ska delas, eller snarare det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika förmånerna? Detta är i huvudsak den fråga som ställts av Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel, Belgien). Frågan är ny; EU-domstolen har ännu aldrig har tolkat artikel 55 i förordning nr 883/2004.

4. Begäran om förhandsavgörande har framställts i ett mål mellan HK, som uppbär flera ålders- och efterlevandepensioner som betalas ut av olika medlemsstater, och Service fédéral des Pensions (federala pensionsmyndigheten, Belgien) (nedan kallad SFP). Målet rör metoden för att beräkna storleken på den belgiska efterlevandepension som HK uppbär efter sin makas bortgång.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

1. Förordning (EEG) nr 1408/71

5. I artikel 46c i förordning (EEG) nr 1408/71,[4] som infördes i den förordningen genom förordning (EEG) nr 1248/92,[5] med rubriken ”Särskilda bestämmelser vid sammanträffande av en eller flera förmåner som avses i artikel 46a.1 med en eller flera förmåner av annat slag eller med annan inkomst då två eller flera medlemsstater berörs”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Om uppbärandet av förmåner av annat slag eller av annan inkomst medför minskning, innehållande eller indragning av två eller flera förmåner som avses i artikel 46.1 a i skall de belopp som inte skulle utbetalas vid en strikt tillämpning av bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning i de berörda medlemsstaternas lagstiftning delas med det antal förmåner som skall minskas, innehållas eller indragas.”

6. Förordning nr 1408/2003 är, från och med den 1 maj 2010, upphävd och ersatt med förordning nr 883/2004.

2. Förordning nr 883/2004

7. Skälen 1, 4, 28–31 och 45 i förordning nr 883/2004 har följande lydelse:

”(1) Bestämmelserna om samordning av de nationella systemen för social trygghet faller inom ramen för den fria rörligheten för personer och bör bidra till att förbättra människors levnadsstandard och arbetsvillkor.

…

[4] Rådets förordning av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 1971, s. 2).

[5] Rådets förordning av den 30 april 1992 om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 (EGT L 136, 1992, s. 7: svensk specialutgåva, område 5, volym 5 s. 130).

(4) Det är nödvändigt att respektera särdragen i nationell lagstiftning om social trygghet och begränsa sig till att utarbeta ett system för samordning.

…

(28) Det är nödvändigt att fastställa ett pensionsbelopp, beräknat i enlighet med den metod som används för sammanläggning och proportionell beräkning och som garanteras genom gemenskapsrätten, när tillämpningen av nationell lagstiftning, inklusive bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning, visar sig mindre gynnsam än beräkning enligt ovannämnda metod.

(29) För att skydda migrerande arbetstagare och deras efterlevande mot en alltför snäv tillämpning av nationella bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning, är det nödvändigt att införa bestämmelser som strikt reglerar tillämpningen av dessa bestämmelser.

(30) Såsom domstolen vid upprepade tillfällen har slagit fast kan rådet inte anses behörigt att fastställa bestämmelser som innebär att sammanträffandet av två eller flera pensioner som erhållits i olika medlemsstater begränsas genom en minskning av det pensionsbelopp som enbart förvärvats enligt nationell lagstiftning.

(31) Enligt domstolen ankommer det på den nationella lagstiftaren att fastställa sådana bestämmelser, med beaktande av att det är gemenskapens lagstiftare som skall fastställa de gränser inom vilka de nationella bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning skall tillämpas.

…

(45) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden, nämligen samordnande åtgärder för att garantera att rätten till fri rörlighet för personer kan utövas effektivt, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför på grund av åtgärdens omfattning och verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.”

8. I artikel 2 i förordningen, med rubriken ”Personkrets”, föreskrivs följande:

”1 Denna förordning skall tillämpas på alla som är medborgare i en medlemsstat, statslösa och flyktingar som är bosatta i en medlemsstat och som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater, samt deras familjemedlemmar och efterlevande.

2. Denna förordning skall dessutom tillämpas på efterlevande till personer som har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater, oavsett dessa personers medborgarskap, om deras efterlevande är medborgare i en medlemsstat eller är statslösa eller flyktingar som är bosatta i en medlemsstat.”

9. I artikel 3 i nämnda förordning, med rubriken ”Sakområden”, anges följande i punkt 1:

”Denna förordning skall tillämpas på all lagstiftning om de grenar av den sociala tryggheten som rör

…

d) förmåner vid ålderdom,

e) förmåner till efterlevande,

…”

10. Kapitel 5 i avdelning III i förordningen, med rubriken ”Ålders- och efterlevandepensioner”, innehåller bland annat artiklarna 52–55.

11. I artikel 52 i förordning nr 883/2004, med rubriken ”Beviljande av förmåner”, föreskrivs följande i punkterna 1–3:

”1 Den behöriga institutionen skall beräkna det förmånsbelopp som skall utbetalas

a) enligt den lagstiftning som den tillämpar, endast om villkoren för rätt till förmåner uteslutande har uppfyllts enligt nationell lagstiftning (oberoende förmån),

b) genom att beräkna ett teoretiskt belopp och därefter ett faktiskt belopp (pro-rata beräknad förmån) enligt följande:

   i) Det teoretiska förmånsbeloppet är lika med den förmån som den berörda personen skulle kunna göra anspråk på, om alla de försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i de andra medlemsstaterna hade fullgjorts enligt den lagstiftning institutionen tillämpar vid den tidpunkt då förmånen beviljas. Om förmånsbeloppet enligt denna lagstiftning inte är avhängigt av de fullgjorda periodernas längd, skall detta belopp betraktas som teoretiskt belopp.

   (ii) Den behöriga institutionen skall därefter fastställa den pro-rata beräknade förmånens faktiska belopp genom att på det teoretiska beloppet tillämpa kvoten mellan längden på de perioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar och den totala längden på de perioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i alla berörda medlemsstater innan försäkringsfallet inträffar.

2. Den behöriga institutionen skall, i förekommande fall, på det belopp som beräknas enligt punkterna 1 a och 1 b tillämpa alla de bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning som föreskrivs i den lagstiftning som den tillämpar, inom de gränser som anges i artiklarna 53–55.

3. Den berörda personen skall ha rätt att erhålla det högsta av de belopp som har beräknats i enlighet med punkterna 1 a och 1 b från den behöriga institutionen i varje medlemsstat.”

12. Artikel 53 i förordningen, med rubriken ”Bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner”, har följande lydelse i punkterna 1 och 2:

”1 Sammanträffande av förmåner vid invaliditet, ålderdom och till efterlevande som beräknas eller utges på grundval av försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts av samma person skall betraktas som sammanträffande av förmåner av samma slag.

2. Sammanträffande förmåner som inte kan betraktas som förmåner av samma slag enligt punkt 1 skall betraktas som sammanträffande av förmåner av annat slag.”

13. Artikel 54 i förordningen, med rubriken ”Sammanträffande av förmåner av samma slag”, har följande lydelse:

”1 När förmåner av samma slag enligt lagstiftningen i två eller flera medlemsstater sammanträffas skall bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande av förmåner enligt en medlemsstats lagstiftning inte tillämpas på en pro-rata beräknad förmån.

2. Bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande av förmåner skall tillämpas på en oberoende förmån endast om förmånen är

a) en förmån vars storlek inte är beroende av försäkrings- eller bosättningsperiodernas längd,

   eller

b) en förmån vars storlek bestäms på grundval av en tillgodoräknad period som anses vara fullgjord mellan den dag då försäkringsfallet inträffade och en senare dag, som sammanfaller med

   i) en förmån av samma typ, såvida inte en överenskommelse har ingåtts mellan två eller flera medlemsstater om att endast beakta samma tillgodoräknade period en gång, eller

   ii) en förmån som avses i a.

De förmåner och överenskommelser som avses i a och b anges i bilaga IX.”

14. I artikel 55 i samma förordning, med rubriken ”Sammanträffande av förmåner av annat slag”, anges i punkt 1 a följande:

”Om det är en förutsättning för uppbärandet av förmåner av annat slag eller annan inkomst att de bestämmelser om förhindrande av sammanträffande som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning skall tillämpas på

a) två eller flera oberoende förmåner, skall de behöriga institutionerna dela beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten så som de har beaktats med det antal förmåner som omfattas av dessa bestämmelser;

emellertid kan tillämpningen av denna punkt inte beröva den berörda personen dennes ställning som pensionstagare vid tillämpningen av övriga kapitel i denna avdelning enligt villkoren och förfarandena i tillämpningsförordningen,”

B. Belgisk rätt

15. I artikel 20 första och fjärde styckena i arrêté royal nº 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés[6] (kunglig förordning nr 50 av den 24 oktober 1967 om ålders- och efterlevandepensioner för anställda), i den lydelse som är tillämplig på tvisten i det nationella målet (nedan kallad kunglig förordning nr 50) föreskrivs följande:

”Efterlevandepension får kumuleras med ålderspension eller med någon annan förmån som kan jämställas med ålderspension endast upp till det belopp som fastställs av konungen.

…

Konungen ska fastställa i vilken mån efterlevandepensionen kan minskas när den efterlevande maken eller makan uppbär efterlevandepension eller annan motsvarande förmån enligt ett system för ålders- och efterlevandepension i ett annat land eller enligt ett system för anställda vid en internationell organisation.”

16. I artikel 52.1 i arrêté royal du 21 décembre 1967 portant règlement général du régime de pension de retraite et de survie des travailleurs salariés[7] (kunglig förordning av den 21 december 1967 om allmänna bestämmelser för ålders- och efterlevandepension för anställda), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad kunglig förordning av den 21 december 1967), föreskrivs följande:

”När den efterlevande maken eller makan kan göra anspråk på dels en efterlevandepension enligt pensionssystemet för anställda, dels en eller flera ålderspensioner eller någon annan motsvarande förmån enligt pensionssystemet för anställda eller enligt något eller några andra pensionssystem, kan efterlevandepensionen kumuleras med nämnda ålderspensioner endast upp till ett belopp motsvarande 110 procent av beloppet av den efterlevandepension som den efterlevande maken eller makan skulle ha erhållit för en fullständig försäkringsperiod.

…

Om den make som avses i stycke 1 också kan göra anspråk på en eller flera efterlevandepensioner eller motsvarande förmåner i den mening som avses i artikel 10a i [kunglig förordning nr 50], får efterlevandepensionen inte överstiga skillnaden mellan å ena sidan 110 procent av efterlevandepensionen för en fullständig försäkringsperiod och å andra sidan summan av de ålderspensioner eller motsvarande förmåner som avses i stycke 1 och ett belopp som är lika med en anställds efterlevandepension för en hel försäkringsperiod multiplicerad med den del eller summan av de delar som motsvarar efterlevandepensionernas storlek i andra pensionssystem, med undantag för systemet för egenföretagare. Dessa delar ska vara de delar som har eller borde ha använts vid tillämpningen av ovannämnda artikel 10a.

…”

17. Artikel 52a i kunglig förordning av den 21 december 1967 har följande lydelse:

”Vid tillämpning av artikel 20.3 och 20.4 i kunglig förordning nr 50 ska efterlevandepension för den efterlevande maken eller makan enligt kunglig förordning nr 50 eller lag av den 20 juli 1990

6 *Moniteur belge* av den 27 oktober 1976, s. 11246.

7 *Moniteur belge* av den 16 januari 1968, s. 441.

(eller kunglig förordning av den 23 december 1996) minskas med beloppet för den efterlevandepension eller motsvarande förmån som beviljas enligt ett annat lands system eller med stöd av ett system som är tillämpligt på anställda vid en internationell organisation, som den försäkrade inte kan välja att avstå från.”

18. I artikel 7 första stycket i arrêté royal du 23 décembre 1996 portant exécution des articles 15, 16 och 17 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions (kunglig förordning av den 23 december 1996 om genomförande av artiklarna 15, 16 och 17 i lag av den 26 juli 1996 om modernisering av systemet för social trygghet och om tryggande av de lagstadgade pensionssystemens stabilitet)[8], i den lydelse som är tillämplig på tvisten i det nationella målet, föreskrivs följande:

”Om maken eller makan har avlidit innan hans eller hennes ålderspension börjar betalas ut, ska efterlevandepensionen vara lika med 80 procent av det belopp av ålderspensionen, beräknat enligt vad som föreskrivs i artikel 5, § 1 första stycket a i denna förordning, som skulle ha beviljats maken eller makan enligt denna förordning.”

III. Målet vid den nationella domstolen, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

19. HK:s maka avled den 29 november 2016.

20. Den 1 december 2016 uppbar HK personligen en belgisk ålderspension på 11 962,55 euro per år och en spansk ålderspension på 8 276,28 euro per år. Eftersom HK:s maka hade arbetat och betalat in avgifter i flera medlemsstater, nämligen i Belgien, Spanien och Finland, uppbar HK även, efter makans bortgång, en spansk efterlevandepension på 5 123,88 euro per år och en finsk efterlevandepension på 1 281,24 euro per år.

21. Vad gäller Belgien underrättade SFP HK, genom skrivelse av den 3 januari 2017, om att SFP undersökte hans eventuella rätt till belgisk efterlevandepension. Den 22 december 2017 meddelade SFP HK att han inte hade rätt till sådan efterlevandepension, eftersom hans ålderspension var för hög. HK lämnade den 26 december 2017 in en begäran om omprövning av avslagsbeslutet till SFP. HK och SFP utväxlade därefter skrivelser om hur de olika pensionsförmåner som HK hade rätt till skulle beaktas vid fastställandet av om och i vilken utsträckning HK hade rätt till belgisk efterlevandepension.

22. Genom beslut av den 18 september 2019 underrättade SFP HK om att han, efter att SFP hade omprövat hans situation, hade rätt till belgisk efterlevandepension med ett årligt bruttobelopp på 1 929,03 euro från och med den 1 december 2016. SFP angav att HK:s rätt till belgisk efterlevandepension hade prövats ex officio på grund av att Republiken Finland tillämpade nationella bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner. SFP tillade att det vid fastställandet av detta bruttobelopp tagits hänsyn till taket för sammanträffande av förmåner eftersom HK också fick belgisk ålderspension.

23. Den 14 april 2020 överklagade HK SFP:s beslut av den 18 september 2019 till Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel), som är den hänskjutande domstolen, och gjorde gällande att han enligt artikel 55 i förordning nr 883/2004 hade rätt till belgisk efterlevandepension med ett årligt bruttobelopp på 6 339,01 euro.

[8] *Moniteur belge* av den 17 januari 1997, s. 904.

24. Den hänskjutande domstolen har påpekat att sammanträffande av ålderspension och efterlevandepension enligt den belgiska lagstiftningen tillåts, samtidigt som det begränsas, med stöd av artikel 20 första stycket i den kungliga förordningen nr 50, som har genomförts genom artikel 52.1 första stycket i den kungliga förordningen av den 21 december 1967. Det följer för övrigt av artikel 20 fjärde stycket i kunglig förordning nr 50, jämförd med artikel 52a i den kungliga förordningen av den 21 december 1967, att sammanträffande av efterlevandepension för en belgisk arbetstagare och en eller flera efterlevandepensioner som beviljats enligt en utländsk lagstiftning inte tillåts. Enligt nämnda artikel 52a ska nämligen beloppet för en belgisk arbetstagares efterlevandepension minskas med beloppet för den eller de efterlevandepensioner som beviljats enligt ett utländskt system.

25. Vid sammanträffande av förmåner av samma slag från flera medlemsstater kan emellertid, enligt artikel 54 i förordning nr 883/2004, bestämmelserna i den nationella lagstiftningen om förhindrande av sammanträffande av förmåner endast tillämpas på vissa förmåner, som räknas upp i bilaga IX till denna förordning. Efterlevandepensionen för arbetstagare finns inte med i den förteckning över förmåner som nämns i denna bilaga för Konungariket Belgien. Artikel 52a i kunglig förordning av den 21 december 1967 är således inte tillämplig i det nationella målet. På grundval av artikel 52.1 första stycket i den kungliga förordningen har SFP således beaktat den belgiska och den spanska ålderspension som HK personligen uppbär.

26. Enligt den hänskjutande domstolen ska sammanträffandet av en anställds efterlevandepension och ålderspension, det vill säga belgisk och utländsk pension, i förevarande fall anses utgöra ett sammanträffande av förmåner av olika slag, i den mening som avses i artikel 55 i förordning nr 883/2004, eftersom förmåner som beräknas på grundval av två olika personers pensionsförsäkringsperioder inte kan anses utgöra förmåner av samma slag.

27. Den hänskjutande domstolen har tillagt att det i artikel 52 i förordning nr 883/2004 görs åtskillnad mellan ”oberoende förmån” och ”pro-rata beräknad förmån” och att den berörda personen från den behöriga institutionen i varje berörd medlemsstat har rätt till de högsta beloppen beräknade i enlighet med punkt 1 a och b i denna artikel. I förevarande fall beräknade SFP att den oberoende förmånen för såväl den belgiska ålderspensionen som den belgiska efterlevandepensionen var mer fördelaktig för HK än pro-rataförmånen. Den hänskjutande domstolen har angett att HK, enligt dess prövning, inte har rätt till efterlevandepension vid beräkningen av pro-rataförmånen i den mening som avses i artikel 52.1 b i denna förordning.

28. Enligt samma domstol har HK, när det gäller beräkningen av den oberoende förmånen, rätt till efterlevandepension enbart genom tillämpningen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004. En annan arbetstagare som på grund av sin anställning uppbär belgisk ålderspension för anställda med ett belopp som motsvarar det som HK uppbär, det vill säga ett belopp på 20 238,83 euro, skulle nämligen inte ha erhållit någon efterlevandepension alls i Belgien. HK befinner sig därför enligt den hänskjutande domstolen i en mer fördelaktig situation på grund av tillämpningen av unionsrätten.

29. Det framgår av beslutet om hänskjutande att HK och SFP, vad gäller den aktuella belgiska efterlevandepensionen, kommer fram till samma slutsats vad gäller följande omständigheter:

– HK:s efterlevandepension uppgår till 7 638,46 euro, det vill säga 80 procent av HK:s makas ålderspension för anställda, beräknad enligt på grundval av ett belopp gällande för hushållet,

– taket för sammanträffande för denna pension är 16 458,42 euro, det vill säga 110 procent av 14 962,20 euro, [9] med tillämpning av artikel 52.1 a i förordning nr 883/2004 avseende den oberoende förmånen.

– den totala ålderspension som ska beaktas vid tillämpningen av artikel 52 i kunglig förordning av den 21 december 1967, det vill säga den belgiska årliga ålderspensionen (11 962,55 euro) och den spanska årliga ålderspensionen (8 276,28 euro), uppgår till 20 238,83 euro.

30. Det framgår även av beslutet om hänskjutande att HK och SFP gör olika tolkningar vad gäller beräkningen av överskridandet av taket för sammanträffande av förmåner. För fastställandet av det överskridande beloppet ska enligt SFP efterlevandepensionen (7 638,46 euro) adderas till de totala ålderspensionerna (20 238,83 euro) och därefter ska taket för sammanträffande (16 458,42 euro) subtraheras från detta, vilket ger ett belopp på 11 418,87 euro. Den minskade efterlevandepensionen ska beräknas på följande sätt: beloppet för efterlevandepensionen (7 638,46 euro) minus överskridandet av taket för sammanträffande (11 418,87 euro) som ska delas med två (antalet efterlevandepensioner som påverkas av bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande, nämligen belgiska och finska efterlevandepensioner; den spanska efterlevandepensionen ska inte minskas), det vill säga 5 709,43 euro, vilket innebär att denna efterlevandepension årligen uppgår till 7 638,46 euro minus 5 709,43 euro, det vill säga 1 929,03 euro.

31. HK har gjort en annan beräkning, enligt vilken, för beräkningen av överskridandet av taket för sammanträffande, beloppet för efterlevandepensionen (7 638,46 euro) ska adderas till den totala ålderspensionen (20 238,83 euro), och det senare beloppet ska delas med två, vilket är lika med 10 119,41 euro, och taket för sammanträffande (16 458,42 euro) ska sedan subtraheras, vilket ger summan
1 299,45 euro. Den minskade efterlevandepensionen blir då 7 638,46 euro minus 1 299,45 euro, det vill säga ett belopp på 6 399,01 euro per år.

32. Den hänskjutande domstolen har påpekat att SFP anser att de behöriga finländska institutionerna har gjort samma beräkning som SFP i fråga om den finländska efterlevandepension som delgavs HK den 10 november 2017. Den hänskjutande domstolen har angett att HK har hänvisat till uppgifter som finns på webbplatsen för Caisse nationale d'assurance vieillesse (nationella pensionskassan, Frankrike), som är ett franskt organ för social trygghet som förvaltar grundpensionen för arbetstagare inom den privata sektorn, egenföretagare, kontraktsanställda inom offentlig sektor och konstnärer och författare, och särskilt cirkulär nr 2010/54 av den 21 maj 2010 (teknisk not nr 3: Efterlevandepension). [10]

33. Den hänskjutande domstolen har tillagt att den regel som föreskrivs i artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 inte som sådan fanns i artikel 46c i förordning nr 1408/71, som följer av förordning nr 1248/92, och att ovannämnda artikel 55.1 a tycks ha medfört en ändring genom att inte längre avse ”belopp som inte skulle utbetalas vid en strikt tillämpning av bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning enligt de berörda medlemsstaternas lagstiftning”.

[9] Den hänskjutande domstolen har angett att detta belopp, som avser den alternativa fullständiga efterlevandepensionen, erhålls genom att beloppet 7 481,10 euro (summan av pensionsbeloppen för de år under vilka personen varit stadigvarande anställd i en huvudsaklig anställning) multipliceras med 44/22 (inverterat bråk av försäkringsperioden de år då personen varit stadigvarande anställd i en huvudsaklig anställning).

[10] Detta dokument finns (på franska) på följande webbplats: https://www.legislation.cnav.fr/Pages/texte.aspx?Nom=circulaire_cnav_2010_54_21052010_note3.

34. Mot denna bakgrund beslutade Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska regeln i artikel 55.1 a i förordning [nr 883/2004] – enligt vilken de behöriga institutionerna ska dela beloppet för den förmån/de förmåner eller andra inkomster så som de har beaktats med antalet förmåner som omfattas av dessa bestämmelser – tolkas så, att de inkomster så som de har beaktats vid tillämpningen av förbudet mot sammanträffande av förmåner ska delas med antalet efterlevandepensioner som omfattas av förbudet mot sammanträffande av förmåner?

2) Ska regeln i artikel 55.1 a i förordning [nr 883/2004] – enligt vilken de behöriga institutionerna ska dela beloppet för den förmån/de förmåner eller andra inkomster så som de har beaktats med antalet förmåner som omfattas av dessa bestämmelser – tvärtom tolkas så, att det inte är de inkomster så som de har beaktats vid tillämpningen av bestämmelsen om förhindrande av sammanträffande, utan snarare den del av inkomsterna som överstiger ett tak för kumulering, såsom föreskrivs exempelvis i den nationella bestämmelsen i fråga, som ska delas med antalet efterlevandepensioner som berörs av bestämmelsen om förhindrande av sammanträffande?”

35. HK, den belgiska och den finländska regeringen samt Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden till domstolen.

IV. Bedömning

36. Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att om uppbärande av förmåner av annat slag medför att nationella bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner ska tillämpas vad gäller oberoende förmåner, utgör nämnda artikel hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken de behöriga institutionerna, vid beräkningen av en efterlevandepension, delar det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna med antalet efterlevandepensioner som omfattas av dessa bestämmelser.

37. I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att HK uppbär belgisk och spansk ålderspension samt, efter makans bortgång, spansk och finländsk efterlevandepension.

38. Vad gäller beviljande av belgisk efterlevandepension har den hänskjutande domstolen angett att Konungariket Belgien har infört regler för att förhindra sammanträffande av förmåner. Enligt domstolens praxis får reglerna om förhindrande av sammanträffande i en medlemsstat, åtminstone då något annat inte föreskrivs, åberopas gentemot de personer som är berättigade till förmåner från denna medlemsstat när de är berättigade till andra sociala trygghetsförmåner, även då sådana förmåner har förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning. [11] Enligt artikel 52.2 i förordning nr 883/2004 ska den behöriga institutionen därför, i förekommande fall, tillämpa alla de bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning som föreskrivs i den lagstiftning som den tillämpar, inom de gränser som anges i artiklarna 53–55 i förordningen.

[11] Se, analogt, dom av den 15 mars 2018, Blanco Marqués (C-431/16, EU:C:2018:189, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

39. Såsom den hänskjutande domstolen har påpekat är sammanträffande av en efterlevandepension avseende en belgisk arbetstagare och en eller flera efterlevandepensioner som beviljats enligt en utländsk lagstiftning inte tillåtet.[12] Enligt denna domstol är emellertid denna bestämmelse om förhindrande av sammanträffande av förmåner inte tillämplig i det aktuella fallet, i enlighet med artikel 54 i förordning nr 883/2004 om sammanträffande av förmåner av samma slag.[13] Under dessa omständigheter avser förevarande mål metoden för att beräkna beloppet för den belgiska efterlevandepension som HK erhåller.

40. Det framgår av beslutet om hänskjutande att HK och SFP, vid tillämpningen av artiklarna 53–55 i förordning nr 883/2004, gör samma bedömning vad gäller beloppet för HK:s belgiska efterlevandepension, taket för sammanträffande av denna pension och den totala ålderspensionen som ska beaktas.[14] Däremot skiljer sig HK:s och SFP:s tolkning åt vad gäller nästa steg i beräkningen av storleken på den belgiska efterlevandepension som omfattas av nationella bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner. Enligt SFP ska det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna delas med två (nämligen antalet aktuella efterlevandepensioner), medan HK har hävdat att de totala ålderspensionerna ska delas med två, vilket leder till en högre belgisk efterlevandepension.[15] Såsom HK och kommissionen har påpekat är den tolkning som han har föreslagit mer fördelaktig inte bara i hans personliga fall utan även allmänt för alla arbetstagare som har utövat sin rätt till fri rörlighet.

41. I förevarande mål uppkommer således frågan om tolkningen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004. I denna bestämmelse, som domstolen ännu inte har prövat[16] föreskrivs att ”[o]m det är en förutsättning för uppbärandet av förmåner av annat slag eller annan inkomst att de bestämmelser om förhindrande av sammanträffande som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning skall tillämpas på två eller flera oberoende förmåner, skall de behöriga institutionerna dela beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten så som de har beaktats med det antal förmåner som omfattas av dessa bestämmelser”. I denna bestämmelse föreskrivs således en uppmjukning av de nationella reglerna för att förhindra sammanträffande av förmåner.[17]

42. I förevarande fall omfattas HK:s belgiska efterlevandepension av tillämpningen av nationella bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner, nämligen artikel 52 i kunglig förordning av den 21 december 1967.

43. Det har inte heller bestritts att HK:s ålderspension, å ena sidan, och hans belgiska efterlevandepension, å andra sidan, ska kvalificeras som ”förmåner av annat slag” i den mening som avses i artikel 55 i förordning nr 883/2004. Enligt artikel 53.1 i denna förordning ska sammanträffande av förmåner vid invaliditet, ålderdom och till efterlevande som beräknas eller

12 Se punkt 25 ovan.

13 Se punkt 26 ovan.

14 Se punkt 29 ovan.

15 Se punkterna 30 och 31 ovan.

16 I det mål som gav upphov till domen av den 15 mars 2018, Blanco Marqués (C-431/16, EU:C:2018:189), hänvisade den hänskjutande domstolen, i den första av sina sex tolkningsfrågor, till artikel 55 i förordning nr 883/2004. Domstolen har emellertid inte prövat denna artikel i sak.

17 Såsom en författare som nämns av den hänskjutande domstolen har påpekat ”syftar denna bestämmelse till att avhjälpa de negativa följderna för den som omfattas av en samtidig tillämpning av regler för förhindrande av sammanträffande i två eller flera medlemsstaters lagstiftning. Om flera oberoende förmåner ska minskas samtidigt genom tillämpning av sådana regler, ska det belopp som minskningen, innehållandet eller indragningen avser delas med antalet förmåner som ska minskas, innehållas eller dras in.” Se Robert, F., ”Le régime juridique des pensions de retraite après une carrière dans plusieurs États membres”, *Journal de droit européen*, nr 223, 2015, s. 354–360, särskilt s. 359.

utges på grundval av försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts av ”samma person” betraktas som sammanträffande av ”förmåner av samma slag”. Förmåner som beräknas eller utges på grundval av försäkringsperioder som har fullgjorts av två olika personer, här alltså HK och hans maka, ska därför inte betraktas som ”förmåner av samma slag”.[18] Enligt artikel 53.2 anses dock sammanträffande av förmåner som inte är ”av samma slag” utgöra sammanträffande av ”förmåner av annat slag”.

44. Det nationella målet avser dessutom ”oberoende förmåner” i den mening som avses i artikel 55 i förordning nr 883/2004, eftersom SFP, med tillämpning av artikel 52 i denna förordning, ansåg att den ”oberoende förmånen” var mer fördelaktig för honom än pro rata-förmånen, såväl för ålderspensionen som för HK:s belgiska efterlevandepension.[19] I artikel 52 i den kungliga förordningen av den 21 december 1967 föreskrivs dessutom att regler för att förhindra sammanträffande av förmåner ska tillämpas på två eller flera fristående förmåner.

45. Förevarande mål rör således närmare bestämt innebörden av begreppet ”beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten *så som de har beaktats*”[20] i den mening som avses i artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004. Dessa begrepp är likalydande i olika språkversioner av denna bestämmelse, bland annat den spanska (”las cuantías de la prestación o prestaciones u otros ingresos, *tal y como hayan sido computados*”), den tyska (”die Beträge der Leistung oder Leistungen oder sonstigen Einkünfte, *die berücksichtigt worden sind*”), den grekiska (”την ή τις παροχές ή τα άλλα εισοδήματα, *όπως αυτές έχουν ληφθεί υπόψη*”), den engelska (”the amounts of the benefit or benefits or other income, *as they have been taken into account*”), den italienska (”gli importi della o delle prestazioni o di altri redditi, *di cui si è tenuto conto*”), den polska (”kwoty świadczenia lub świadczeń lub innych dochodów, *które zostały uwzględnione*”), och den svenska (”förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten *så som de har beaktats*”) (min kursivering).

46. Enligt fast rättspraxis kräver en riktig tolkning av en unionsbestämmelse att hänsyn tas inte bara till dess lydelse, utan även till sammanhanget och till de mål och det syfte som eftersträvas med den rättsakt där bestämmelsen ingår. Bakgrunden till en unionsrättslig bestämmelse kan ibland dessutom innehålla upplysningar av relevans för tolkningen av bestämmelsen.[21]

47. Vad för det första gäller lydelsen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 hänvisar denna bestämmelse till tillämpningen av bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande av förmåner som föreskrivs i ”den berörda medlemsstatens lagstiftning” och till ”de behöriga institutionerna”. Denna bestämmelse ger således, genom orden ”så som de har beaktats”, medlemsstaterna befogenhet att bestämma hur beloppen för förmånen eller förmånerna eller andra inkomster som ska delas ska ”beaktas”. Med andra ord anser jag att samma bestämmelse ger medlemsstaterna ett utrymme för skönsmässig bedömning för att fastställa de inkomster och belopp som ska beaktas vid tillämpningen av deras bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner.

48. HK har i detta avseende gjort gällande att relativsatsen ”så som de har beaktats” hänvisar till objektssatsen ”beloppen för förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten”, vilka har fastställts med tillämpning av nationella bestämmelser för förhindrande av sammanträffande av förmåner, och att de behöriga belgiska institutionernas beaktande av beloppen i förevarande fall

[18] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 2013, van den Booren (C-127/11, EU:C:2013:140, punkterna 32 och 33).

[19] Se punkt 28 ovan.

[20] Min kursivering.

[21] Se dom av den 16 mars 2023, Towercast (C-449/21, EU:C:2023:207, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

motsvarar valet av en eller flera ålderspensioner. Den omständigheten att det i artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 inte uttryckligen anges att det belopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna ska beaktas innebär dessutom att detta belopp inte kan beaktas och att punkt 1 b i denna artikel, till skillnad från artikel 55.1 a, dessutom nämner ”alla de faktorer som föreskrivs för tillämpning av bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande”. [22]

49. Jag låter mig inte övertygas av dessa argument. Mot bakgrund av ordalydelsen i artikel 55.1 a anser jag nämligen att de nämnda beloppen kan beaktas inte bara i samband med urvalet av de aktuella pensionerna utan även vid fastställandet av metoderna för att beräkna de belopp som används för den division som ska göras. Vidare anges inte heller uttryckligen i denna bestämmelse att det totala beloppet för de aktuella förmånerna ska delas. Att anse att orden ”beloppen så som de har beaktats” nödvändigtvis innebär en hänvisning till det totala beloppet för de aktuella förmånerna skulle vara att beröva orden deras innebörd eller syfte och att ta bort det utrymme för skönsmässig bedömning som unionslagstiftaren haft för avsikt att ge medlemsstaterna.

50. Jag anser därför att det av ordalydelsen i artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 framgår att medlemsstaterna har möjlighet att, med tillämpning av sina regler för förhindrande av sammanträffande av förmåner, dela det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna. Dessa medlemsstater kan även, efter eget gottfinnande, besluta att den division som ska göras snarare ska avse det totala beloppet för de aktuella förmånerna.

51. Denna tolkning stöds för det andra av det sammanhang i vilket artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 ingår.

52. Enligt skäl 29 i förordningen ska migrerande arbetstagare och deras efterlevande skyddas mot en ”alltför snäv tillämpning” av nationella bestämmelser om minskning, innehållande eller indragning. Nämnda förordning syftar följaktligen inte till att avskaffa nationella bestämmelser för att förhindra sammanträffande av förmåner, utan endast till att begränsa deras verkningar när tillämpningen av dem är särskilt ogynnsam för de arbetstagare som har utövat sin rätt till fri rörlighet. Enligt min mening förefaller det emellertid inte som om en medlemsstats beaktande av ett belopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna är särskilt ogynnsamt för de berörda arbetstagarna. [23]

53. I skäl 4 i samma förordning anges dessutom att det är nödvändigt att respektera *särdragen i nationell lagstiftning om social trygghet* och begränsa sig till att utarbeta ett system för samordning. Det framgår även av skälen 30 och 31 i förordning nr 883/2004 att det ankommer på den nationella lagstiftaren att genomföra bestämmelser som begränsar sammanträffande av två eller flera pensioner som har förvärvats i olika medlemsstater, och att unionslagstiftaren endast ska fastställa inom vilka gränser dessa bestämmelser kan tillämpas.

[22] I artikel 55.1 b i förordning nr 883/2004 föreskrivs att ”[o]m det är en förutsättning för uppbärandet av förmåner av annat slag eller annan inkomst att de bestämmelser om förhindrande av sammanträffande som föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning skall tillämpas på en eller flera pro-rata beräknade förmåner, skall de behöriga institutionerna beakta förmånen eller förmånerna eller den andra inkomsten och alla de faktorer som föreskrivs för tillämpning av bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande på grundval av kvoten mellan de försäkrings- och/eller bosättningsperioder som fastställts för beräkningen enligt artikel 52.1 b ii”.

[23] Med avseende på artikel 55.1 a, andra stycket, i förordning nr 883/2004, berövas den berörda personen således inte sin ställning som pensionär vid tillämpningen av andra relevanta bestämmelser i förordningen.

54. Mot bakgrund av dessa skäl delar jag den finländska regeringens uppfattning att artikel 55.1 a i denna förordning inte innebär en harmonisering av en särskild metod för att beräkna efterlevandepensioner eller deras belopp. Det ankommer på de behöriga nationella myndigheterna att fastställa dessa villkor inom ramen för tillämpningen av denna bestämmelse. En medlemsstat kan således välja att dela det belopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna. Med andra ord innebär inte bestämmelsens sammanhang att medlemsstaterna nödvändigtvis måste välja den tolkning som är mest förmånlig för den berörda personen vad gäller det belopp som ska delas.

55. Mer generellt garanterar enligt EU-domstolens praxis inte EUF-fördraget arbetstagare att en utvidgning av deras verksamhet till fler än en medlemsstat eller en överföring av verksamheten till en annan medlemsstat behandlas konsekvensneutralt vad avser social trygghet. Med beaktande av skillnaderna mellan medlemsstaternas lagstiftningar om social trygghet kan en sådan utvidgning eller överföring vara mer eller mindre fördelaktig eller ofördelaktig för en arbetstagare när det gäller socialförsäkringsskyddet. Härav följer att även då tillämpningen av den nationella lagstiftningen är mindre fördelaktig för arbetstagaren, står lagstiftningen ändå i överensstämmelse med artiklarna 45 och 48 FEUF, försåvitt den berörde arbetstagaren inte missgynnas i jämförelse med dem som utövar hela sin verksamhet i den medlemsstat där lagstiftningen i fråga gäller eller i jämförelse med dem som redan omfattades av lagstiftningen, och försåvitt den inte heller medför att socialavgifterna helt sonika går förlorade. [24]

56. I förevarande fall har den hänskjutande domstolen påpekat att HK har rätt till belgisk efterlevandepension enbart på grund av tillämpningen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004. [25] Under dessa omständigheter gynnar unionsrätten under alla omständigheter den migrerande arbetstagaren, även om denna bestämmelse tillämpas genom division av det belopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna. [26]

57. För det tredje stöds tolkningen att en medlemsstat kan välja att dela det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna av de mål som eftersträvas med förordning nr 883/2004. Det framgår nämligen av domstolens praxis att syftet med förordningen, såsom framgår av skälen 1 och 45 i förordningen samt artikel 42 EG (nu artikel 48 FEUF), är att säkerställa fri rörlighet för arbetstagare i Europeiska unionen, samtidigt som hänsyn tas till särdragen i nationell lagstiftning om social trygghet och att samordna medlemsstaternas nationella system för social trygghet för att garantera att rätten till fri rörlighet för personer kan utövas effektivt, och till att därigenom bidra till att förbättra levnadsstandarden och arbetsvillkoren för personer som rör sig inom unionen. [27]

58. Enligt domstolens rättspraxis inrättar inte förordning (EG) nr 883/2004 ett gemensamt system för social trygghet, utan låter olika nationella system bestå. Medlemsstaterna behåller sin befogenhet att utforma sina system för social trygghet och i avsaknad av harmonisering på unionsnivå ankommer det på varje medlemsstat att i sin lagstiftning bland annat fastställa

[24] Se dom av den 25 november 2021, Finanzamt Österreich (Barnbidrag till biståndsarbetare) (C-372/20, EU:C:2021:962, punkt 80 och där angiven rättspraxis).

[25] Se punkt 28 ovan.

[26] Domstolen har i detta avseende påpekat att även om tillämpningen av unionsbestämmelserna leder till att migrerande arbetstagare gynnas i förhållande till arbetstagare som inte migrerat, är tillämpningen likväl inte diskriminerande, eftersom migrerande arbetstagare inte befinner sig i en situation som är jämförbar med situationen för arbetstagare som aldrig har lämnat sitt land. Domstolen har vidare påpekat att eventuella skillnader som finns till förmån för migrerande arbetstagare inte beror på tolkningen av unionsrätten utan på avsaknaden av ett gemensamt system för social trygghet, eller på avsaknaden av harmonisering av befintliga nationella system, vilket den rena samordning som nu finns inte kan avhjälpa (se dom av den 22 april 1993, Levatino, C-65/92, EU:C:1993:149, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

[27] Se dom av den 3 juni 2021, TEAM POWER euroOPE (C-784/19, EU:C:2021:427, punkt 58 och där angiven rättspraxis).

villkoren för rätt till sociala förmåner, med iakttagande av unionsrätten. [28] Den omständigheten att det inte finns något gemensamt system för social trygghet innebär dessutom att *den ekonomiska integriteten i medlemsstaternas system för social trygghet ska bevaras*. [29] Syftet med bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande av förmåner är således att undvika obefogade sammanträffanden av sociala förmåner. [30]

59. Det framgår således av målen med förordning nr 883/2004 att medlemsstaterna är behöriga att fastställa hur de avser att beakta förmånsbelopp eller andra inkomster vid tillämpningen av artikel 55.1 a i denna förordning, bland annat för att bevara den ekonomiska integriteten i deras system för social trygghet. I detta avseende har medlemsstaterna rätt att vidta åtgärder som syftar till att på lång sikt säkerställa jämvikten i sitt system, i syfte att fortsätta att skydda samtliga försäkrade.

60. I förevarande fall har den belgiska regeringen gjort gällande att enligt den tillämpliga nationella lagstiftningen om arbetstagares pensioner, det vill säga artikel 52.1 i den kungliga förordningen av den 21 december 1967, är reglerna för att förhindra sammanträffande av ålderspensioner och efterlevandepensioner vid sammanträffande av ålderspensioner och efterlevandepensioner endast tillämpliga på den härledda rättigheten (efterlevandepension) och inte på den personliga rättigheten (ålderspension), vilket är ett kännetecken som förklarar de metoder som har använts för att beräkna beloppet för en efterlevandepension. Enligt min mening omfattas ett sådant synsätt av medlemsstaternas befogenhet och det ankommer varken på unionslagstiftaren eller på domstolen att föreskriva närmare bestämmelser för beräkningen av de belopp som ska beaktas och som är tillämpliga på samtliga medlemsstater.

61. För det fjärde stöds en sådan tolkning även av hur artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 kom till. Såsom domstolen har angett har genom denna förordning bestämmelserna i förordning nr 1408/71 moderniserats och förenklats, samtidigt som den *har samma ändamål* som sistnämnda förordning. [31] I detta fall föreskrevs i artikel 46c i förordning nr 1408/71, som föregick artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004, att om uppbärandet av förmåner av annat slag eller av annan inkomst medför minskning, innehållande eller indragning av två eller flera förmåner ska de belopp som inte skulle utbetalas vid en strikt tillämpning av bestämmelserna om minskning, innehållande eller indragning *i de berörda medlemsstaternas lagstiftning* delas med det antal förmåner som skall minskas, innehållas eller indragas. [32] Även om unionslagstiftaren valde en

[28] Se, för ett liknande resonemang, dom v den 15 september 2022, Rechtsanwaltskammer Wien (C-58/21, EU:C:2022:691, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

[29] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 oktober 2021, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie (C-866/19, EU:C:2021:865, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

[30] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 maj 2014, Wiering (C-347/12, EU:C:2014:300, punkt 55 och där angiven rättspraxis).

[31] Se dom av den 30 september 2021, Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Uwv) (C-285/20, EU:C:2021:785, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

[32] Såsom en författare som citerats av den hänskjutande domstolen påpekar, gäller den enda väsentliga ändringen mellan förordningarna nr 1408/71 och 883/2004 i fråga om ålders- och efterlevandepensioner en av de regler som begränsar tillämpningsområdet för de nationella bestämmelserna om förhindrande av sammanträffande av förmåner, nämligen att det inte längre är beloppet för den förmån som inte betalas ut som ska delas, utan de förmåner eller inkomster som beaktas vid tillämpning av bestämmelsen om förhindrande av sammanträffande. Se Morsa. M., ”La coordination des systèmes de sécurité sociale: règlements (CE) 883/2004 och 987/2009 versus règlements nº 1408/71 och574/72: ce qui a changé au 1er mai”, *Journal des tribunaux du travail*, nº 1096, 2011, s. 181–192, särskilt s. 191.

annan formulering av artikel 55.1 a än den som kommissionen föreslagit,[33] hänvisar artikel 46c i förordning nr 1408/71, enligt samma princip, också till belopp som inte fastställs av unionslagstiftaren utan av medlemsstaterna.[34]

62. Den hänskjutande domstolen har slutligen angett att de behöriga finländska institutionerna, enligt SPF, har förfarit precis på samma sätt som i fråga om hur HK:s finländska efterlevandepension ska beräknas.[35] HK har å sin sida hänvisat till ett cirkulär från franska Caisse nationale d'assurance vieillesse (nationella pensionskassan), som följer samma tolkning som den som han förespråkar.[36] Jag ser emellertid ingen motsättning i denna skillnad i tillvägagångssätt. Som jag har angett ovan har medlemsstaterna nämligen rätt att fastställa metoderna för att beräkna beloppet för en efterlevandepension, förutsatt att de iakttar unionsrätten. I förevarande fall gör artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 det möjligt att dela antingen det sammanlagda beloppet av de aktuella förmånerna eller det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna. De behöriga institutionerna i de olika medlemsstaterna kan således med fog välja att inte använda samma beräkningssätt.

63. Med hänsyn till allt som har anförts i dessa slutsatser anser jag att artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att om uppbärande av förmåner av annat slag medför att nationella bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner ska tillämpas vad gäller oberoende förmåner, utgör nämnda artikel inte hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken de behöriga institutionerna, vid beräkningen av en efterlevandepension, delar det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna med antalet efterlevandepensioner som omfattas av dessa bestämmelser.

V. Förslag till avgörande

64. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska besvara tolkningsfrågorna från Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Frankspråkiga arbetsdomstolen i Bryssel, Belgien) enligt följande:

Artikel 55.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

ska tolkas så,

[33] Se förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen och förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning 1408/71 (KOM/98/547 slutlig) (EGT C 325, 1998, s. 12). Kommissionen har i sitt skriftliga yttrande påpekat att artikel 37 i kommissionens förslag till förordning var formulerad på ett liknande sätt som artikel 46c i förordning nr 1408/71 och att lydelsen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 är ett resultat av förhandlingar under lagstiftningsförfarandet.

[34] Jag noterar att vissa författare följer en annan tolkning enligt vilken det vid tillämpningen av artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 hädanefter är beloppen för de pensioner som ska sammanläggas som delas, och inte längre de minskade beloppen. Se bland annat, Verschueren, H., ”Regulation 883/2004 and Invalidity and Old-Age Pensions”, *European Journal of Social Security*, vol. 11, 2009, nr 1 och 2, s. 143–162, särskilt s. 159; Schuler, R., I Fuchs, M., och Cornelissen, R., *EU Social Security Law, A Commentary on EU Regulations 883/2004 and 987/2009*, C.H. Beck, C.H. – Hart Publishing – Nomos, 2015, s. 359–362, särskilt s. 361, samt Lhernould, J.-P., ”Protection sociale et droit de l'Union européenne – Prestations servies dans le cadre des règlements de coordination (CE) nº 883/2004 et (CE) nº 987/2009”, *JurisClasseur Europe*, fasc. 618, 2023, punkt 53.

[35] HK har i sitt skriftliga yttrande bestritt SFP:s påstående om detta och understrukit att de finländska myndigheterna inte tillämpade artikel 55.1 a i förordning nr 883/2004 när de beviljade honom efterlevandepension.

[36] Se punkt 32 ovan.

att om uppbärande av förmåner av annat slag medför att nationella bestämmelser om förhindrande av sammanträffande av förmåner ska tillämpas vad gäller oberoende förmåner, utgör nämnda artikel inte hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken de behöriga institutionerna, vid beräkningen av en efterlevandepension, delar det inkomstbelopp som överstiger ett tak för sammanträffande av de olika aktuella pensionerna med antalet efterlevandepensioner som omfattas av dessa bestämmelser.